

Aan : Commissievergadering Algemene Zaken
Van : College van Burgemeester en Wethouders
Datum : 4 augustus 2026
Zaaknummer : 3800779
Documentnummer : 3800803
Onderwerp : Reactiememo n.a.v. Breed Raadsprogramma: "Op weg naar een toekomstbestendig Geldrop-Mierlo"

Aanleiding

Op 15 juni 2026 heeft de gemeenteraad het 'Brede raadsprogramma: Op weg naar een toekomstbestendig Geldrop-Mierlo' vastgesteld. Het college beschouwt dit programma als een belangrijke pijler bij het opstellen van de Meerjaren Programma Begroting (MJPB) 2027-2030.

Om de ambities realistisch te kunnen doorvertalen, zijn de opdrachten uit het raadsprogramma in deze memo uitgesplitst naar de wijze waarop zij in de begroting en uitvoering kunnen landen. Bij deze doorvertaling betreft het college nadrukkelijk de ambtelijke haalbaarheidstoets. Deze toets laat zien dat het raadsprogramma op hoofdlijnen goed aansluit bij de Visie 2044 en de Strategie 2026-2029. Tegelijkertijd is de optelsom van de ambities te groot in verhouding tot de beschikbare financiële ruimte en uitvoeringskracht.

Het volledig en gelijktijdig uitvoeren van het raadsprogramma, binnen de daarin opgenomen termijnen, is daarom niet realistisch. Veel ambities zijn inhoudelijk herkenbaar en worden door het college onderschreven, maar vragen om prioritering, fasering, aanvullende capaciteit, financiële dekking of een nadere afbakening. De categorisering in deze memo maakt inzichtelijk wat al gebeurt, wat binnen de bestaande middelen kan worden opgepakt en waar aanvullende keuzes en middelen nodig zijn. Daarmee vormt deze memo geen bevestiging dat alle opdrachten onverkort kunnen worden uitgevoerd, maar een basis voor het maken van bestuurlijke en financiële keuzes.

Categorisering van opdrachten aan het college

De opdrachten aan het college, zoals deze in het raadsprogramma zijn geformuleerd, zijn verdeeld in drie categorieën:

- Categorie 1 – reeds in uitvoering: opdrachten die al onderdeel zijn van bestaand beleid, lopende programma's of de vastgestelde begroting.
- Categorie 2 – uitvoerbaar binnen bestaand budget: opdrachten waaraan het college binnen de bestaande financiële kaders inhoudelijk invulling kan geven. Dit betekent niet in alle gevallen dat de in het raadsprogramma genoemde planning volledig haalbaar is. De planning zoals opgenomen in de MJPB is uiteindelijk leidend.
- Categorie 3 – aanvullende middelen nodig: opdrachten die aanvullende financiële middelen of capaciteit vragen en daarom worden betrokken bij het tweestapsbegrotingsproces en de integrale afweging van de financiële keuzeknoppen.

Vervolgproces

Deze memo wordt ter beeldvormende bespreking geagendeerd voor de commissie Algemene Zaken van 7 september 2026. Als de raad naar aanleiding van de memo tot besluitvorming wil komen, kan dit worden betrokken bij de behandeling van de MJPB binnen het begrotingsproces. Over het tweestapsbegrotingsproces is de raad eerder geïnformeerd.

Tijdens de richtinggevende avond van 15 september 2026 worden onder meer de financiële keuzeknoppen aan de raad voorgelegd. In dat proces wordt bepaald welke ambities in 2027 kunnen landen, welke moeten worden gefaseerd en welke niet, minder of op een andere manier worden opgepakt. Daarbij worden inhoudelijke ambitie, financiële houdbaarheid en uitvoeringskracht in samenhang gewogen. De opdrachten uit categorie 3 worden nadrukkelijk in deze integrale afweging meegenomen. Voor opdrachten in categorie 2 geldt dat de gevraagde termijnen in sommige gevallen niet of niet volledig realiseerbaar zijn. De planning van de doelstellingen en activiteiten in de vastgestelde MJPB is dan leidend.

Geldrop-Mierlo

Reactiememo

De reactiememo is bedoeld om het gesprek over de doorvertaling van het raadsprogramma naar de reguliere planning-en-controlcyclus te faciliteren. De uitkomsten van de haalbaarheidstoets maken duidelijk dat het niet mogelijk is om alle ambities uit het raadsprogramma onverkort en binnen de gewenste termijnen uit te voeren. Het is daarom aan de gemeenteraad om bij de behandeling van de MJPB keuzes te maken tussen ambities en om het ambitieniveau, de planning of de reikwijdte van onderdelen van het raadsprogramma waar nodig bij te stellen.

Zodra de MJPB 2027-2030 is vastgesteld, hebben het raadsprogramma en deze reactiememo hun functie als input voor de begrotingsafweging vervuld. Vanaf dat moment hanteert het college de vastgestelde begroting als leidraad en uitgangspunt voor de uitvoering.

Categorisering van opdrachten aan het college

Thema in raadsprogramma	Opdracht aan college	Categorisering	Toelichting
De mens centraal			
Sociaal domein en sterke lokale ondersteuning	Maak van de bestaande kwartaalrapportage sociaal domein een kwartaalrapportage Wmo en Jeugd met daarin: de actuele status over toegang tot ondersteuning en cijfers over bereikbaarheid en wachttijden.	Uitvoerbaar binnen budget	De huidige rapportage kan worden aangevuld met beschreven wensen.
	Kom uiterlijk aan het einde van het eerste kwartaal van 2027 naar de gemeenteraad met een uitvoeringskader richting 2030 met afspraken met zorg-, welzijns- en onderwijspartners,	Reeds in uitvoering	Aan deze opdracht wordt al gewerkt binnen de doorontwikkeling naar Stevige Lokale Teams. In het verkenningstraject in de Coëivering werken gemeente, zorg-, welzijns- en andere maatschappelijke partners samen aan een integrale en laagdrempelige ondersteuningsstructuur.
	Kom uiterlijk aan het einde van het eerste kwartaal van 2027 naar de gemeenteraad met een uitvoeringskader richting 2030 met een aanpak op vroegsignalering en preventie.	Reeds in uitvoering	Vroegsignalering, preventie en financiële beheersbaarheid zijn al onderdeel van de ingezette koers. De Taskforce Sociaal Domein, de versterking van de sociale basis en de ontwikkeling van Stevige Lokale Teams zijn gericht op eerder en dichterbij ondersteunen, het beperken van zwaardere zorg en het structureel beheersbaar houden van de uitgaven.
	Kom uiterlijk aan het einde van het eerste kwartaal van 2027 naar de gemeenteraad met een uitvoeringskader richting 2030 met financieel en organisatorische stand van zaken met indicatoren.	Aanvullende middelen nodig	De financieel en organisatorische stand van zaken waarin een uitvoeringskader inzicht en perspectief kan geven wordt ingevuld door de doorontwikkeling van het CMD (inclusief de PlusTaken) naar Stevige Lokale Teams. Het lopende verkenningstraject in het kader van die doorontwikkeling voorziet tot en met medio 2027 in de benodigde ervaringskennis en praktijk inzichten. Deze kennis en inzichten worden benut in de bestuurlijke besluitvorming over bijsturing en verdere uitrol van de Stevige Lokale Teams in de tweede helft van 2027. Voor een gemeentebrede doorontwikkeling zijn aanvullende middelen nodig voor onder meer locaties, projectleiding, implementatie en structurele monitoring.
Bestaanszekerheid en meedoen	Maak van de bestaande kwartaalrapportage sociaal domein een halfjaarrapportage bestaanszekerheid die wordt uitgebreid met een periodieke armoede- en schuldenmonitor.	Aanvullende middelen nodig	De huidige armoedescan wordt nu om de twee jaar uitgevoerd, waarvoor bovendien geen structurele dekking beschikbaar is. Voor een hogere rapportagefrequentie zijn extra middelen en onderzoeks- en analysecapaciteit nodig. Zowel intern als bij Senzer.

	Maak van de bestaande kwartaalrapportage sociaal domein een halfjaarrapportage bestaanszekerheid met meetbare indicatoren voor bereik, gebruik en effectiviteit van ondersteuning	Aanvullende middelen nodig	Voor bereik en gebruik kan deels worden aangesloten bij bestaande gegevens over minimaregelingen, vroegsignalering en de armoedescan. Een halfjaarlijkse rapportage waarin ook de effectiviteit van ondersteuning betrouwbaar wordt gemeten, vraagt echter aanvullende gegevens, analysecapaciteit en afspraken met uitvoeringspartners. Hiervoor is structurele dekking nodig.
	Maak van de bestaande kwartaalrapportage sociaal domein een halfjaarrapportage bestaanszekerheid met impactmetingen waar mogelijk.	Aanvullende middelen nodig	Impactmetingen vragen meer dan het registreren van bereik en gebruik: er is een meetopzet, nulmeting, meerjarige dataverzameling en specialistische analyse nodig. Deze infrastructuur is nu niet structureel beschikbaar. Aanvullende middelen zijn daarom nodig; daarbij moet vooraf worden bepaald voor welke onderdelen een betrouwbare impactmeting daadwerkelijk mogelijk is.
	Kom uiterlijk aan het einde van het tweede kwartaal van 2027 naar de gemeenteraad met een aanpak op vroegsignalering en preventie,.	Reeds in uitvoering	Aan vroegsignalering en preventie wordt al uitvoering gegeven via Hulp op Maat. Het beleidskader schuldhulpverlening waarin de samenwerking met maatschappelijke partners en uitvoeringsorganisaties wordt verder geborgd, komt in 2026 nog naar de gemeenteraad.
	Vereenvoudig regelingen verbeter de toegankelijkheid en de omvang met maatschappelijke partners en uitvoeringsorganisaties.	Reeds in uitvoering	De aanpak Hulp op Maat is structureel geborgd en richt zich op toegankelijke, integrale en passende ondersteuning
Opgave Scholenbouw en maatschappelijke voorzieningen	Breid de meerjarenagenda onderwijshuisvesting uit met mogelijkheden voor multifunctioneel gebruik van locaties waardoor deze optimaler kunnen worden ingezet voor onze verenigingen en lokale maatschappelijke initiatieven/doelen;	Reeds in uitvoering	Multifunctioneel gebruik is al onderdeel van de opgave Scholenbouw. Het gebouw Skandia combineert bijvoorbeeld onderwijs, kinderopvang en een wijkfunctie. Bij de actualisatie wordt per project bezien welke maatschappelijke functies realistisch kunnen worden gekoppeld, rekening houdend met fysieke ruimte, het accommodatiebeleid, planning en exploitatie.
	Breid de meerjarenagenda onderwijshuisvesting uit met een jaarlijkse rapportage over de voortgang en risico's.	Uitvoerbaar binnen budget	De huidige rapportage kan worden aangevuld met beschreven wensen.
Vluchtelingenopvang	Geef uitvoering aan het bestaande kader vluchtelingenopvang en integratie.	Reeds in uitvoering	Aan het vastgestelde Kader Vluchtelingenopvang wordt uitvoering gegeven via een gemeentelijke coördinatie- en projectstructuur. De gemeente werkt aan opvangcapaciteit, participatie, communicatie en integratie en stemt hierover af met onder meer het COA, woningcorporaties en regiegemeenten.

Sterke Wijken

Gezond en vitaal leven	Breid uiterlijk medio 2027 het programma “stap naar gezonder” uit met concrete gezondheidsdoelen en indicatoren.	Uitvoerbaar binnen budget	Het programma DE STAP naar gezonder bevat al concrete doelen en indicatoren, onder meer voor valpreventie, gezond gewicht, sport en bewegen en het gebruik van het regionale platform. Deze kunnen binnen de bestaande programmatische aanpak worden geactualiseerd en aangevuld. Daarbij wordt gekozen voor een beperkt aantal indicatoren die structureel en betrouwbaar beschikbaar zijn.
	Breid uiterlijk medio 2027 het programma “stap naar gezonder” uit met wijkgerichte preventieaanpakken.	Uitvoerbaar binnen budget	Wijkgerichte preventie krijgt al vorm via onder meer valpreventie in de wijk, sport- en beweegplekken in Mierlo en de Coevering, de gebiedsgerichte aanpak in de Coevering en de ontwikkeling van Stevige Lokale Teams. Deze wijkgerichte preventieaanpakken kunnen binnen DE STAP in naar gezonder in de komende twee jaar in samenhang worden gebracht en gericht worden uitgebreid binnen de bestaande uitvoeringslijnen.
	Breid uiterlijk medio 2027 het programma “stap naar gezonder” uit met samenwerking met regionale en lokale partners.	Reeds in uitvoering	Lokale en regionale samenwerking is al een dragend onderdeel van DE STAP naar gezonder. De gemeente werkt samen met onder meer de GGD, huisartsen, scholen, sportverenigingen, welzijnsorganisaties en partners binnen IZA en AZWA. Het regionale platform en de regionale preventie-infrastructuur worden benut om deze samenwerking verder te versterken.
	Breid uiterlijk medio 2027 het programma “stap naar gezonder” uit met aandacht voor mentale gezondheid en gezondheidsverschillen.	Reeds in uitvoering	Mentale gezondheid en gezondheidsverschillen zijn al herkenbaar opgenomen in de bestaande aanpak. Voorbeelden zijn het Verkennd Gesprek binnen de mentale gezondheidsnetwerken, de regionale preventie-infrastructuur en de inzet voor integrale suïcidepreventie.
	Breid uiterlijk medio 2027 het programma “stap naar gezonder” uit met 0-meting van maatschappelijke effecten gevolgd door jaarlijkse monitoring van het programma.	Aanvullende middelen nodig	Een representatieve nulmeting en jaarlijkse meting van causale maatschappelijke effecten van preventie is op gemeentelijk niveau niet zonder meer uitvoerbaar. Een haalbare basis is een lokale op- en aflegger bij bestaande bronnen, zoals de GGD- en IZA-monitor. Voor aanvullende jaarlijkse analyse, lokale dataverzameling en rapportage zijn capaciteit en middelen nodig.
Leefbaarheid en sociale samenhang	Ontwikkel een programmatische aanpak op het gebied van leefbaarheid voor elke wijk en presenteer deze uiterlijk in 2027 met daarin de prioriteiten en maatschappelijke opgaven, hoe samenwerking met inwoners en organisaties structureel wordt georganiseerd, de doelen voor sociale samenhang en	Aanvullende middelen nodig	Een afzonderlijk programma voor iedere wijk, met eigen projecten, doelen, indicatoren en rapportages, past niet binnen de huidige capaciteit en middelen. Aanvullende middelen zijn nodig voor programmaregie, participatie, uitvoering en monitoring. Een

	participatie en de rol van ontmoetingsplekken en voorzieningen in de wijk.		realistische uitwerking begint met één gemeentebrede werkwijze en een gefaseerde inzet in een beperkt aantal prioritaire wijken.
Gebiedsgericht werken	Ontwikkel een centrale visie op een toekomstgerichte programmatische aanpak en presenteer deze uiterlijk in het eerste kwartaal van 2027, waarin is opgenomen: - Een tijdspad om te komen tot een programma per wijk (uiterlijk alle wijken eind 2029); - Integrale doelstellingen voor de wijk; - Samenwerking met maatschappelijke partners in de wijk; - Meetbare indicatoren op leefbaarheid en veiligheid; - Centrale ontmoetingspunten en contactpersonen; - Een jaarlijkse voortgangsrapportage aan de raad.	Aanvullende middelen nodig	De gevraagde aanpak is breder dan de huidige inzet op specifieke gebieden, zoals de Coevering, Zesgehuchten, Goorsedijk en de centra. Voor een gemeentebreed sturingsmodel, programma's per wijk, contactpunten, indicatoren en jaarlijkse rapportage zijn aanvullende capaciteit en middelen nodig. Eerst is een bestuurlijke keuze nodig over prioritering, regieniveau, fasering en aansluiting bij lopende trajecten.
Vitaal en groen buitengebied			
Groen, biodiversiteit en landschap	Werk in 2027 een beleidskader groen en een uitvoeringsprogramma groen uit met daarin onder andere: - Prioritaire groenstructuren en ecologische verbindingen; - Maatregelen voor waterberging en hittestress; - Concrete vergroendoelen per wijk en gebied; - Concrete gebiedsgerichte aanpak, gelet op gegeven subsidie; - Aandacht voor Gulbergen en omgeving, ondersteunen ontwikkeling Herenboeren; - Steunen ontwikkeling van biologisch boeren en duurzame voedselproductie;	Reeds in uitvoering	Aan een actualisatie van het groenbeleid en aan uitvoeringslijnen voor groen en buitengebied wordt al gewerkt in samenwerking met externe partners. Lopende trajecten zijn onder meer het Masterplan Gijzenrooi (GGA grenscorridor), en Dommeldal uit de verf. Gijzenrooi is daarbij in de strategie en begroting als opgave opgenomen.
	Een monitoring voor biodiversiteit en klimaatbestendigheid;	Aanvullende middelen nodig	Een structurele monitoring van biodiversiteit en klimaatbestendigheid vraagt een nulmeting, eenduidige indicatoren, periodieke gegevensverzameling en ecologische en klimaatexpertise. Deze monitoringsstructuur is nu niet volledig beschikbaar. Aanvullende middelen zijn nodig om de monitoring op te zetten en meerjarig betrouwbaar uit te voeren.
	Vermindering gebruik gewasbeschermingsmiddelen (GWB) en verbod op PFAS-houdende GWB en glyfosaat.	Uitvoerbaar binnen budget	Het terugdringen van chemische gewasbeschermingsmiddelen kan met ingang van 2028 als uitgangspunt worden opgenomen en worden toegepast binnen de gemeentelijke beheer- en inkooppraktijk. Voor toepassing buiten de eigen gemeentelijke invloedssfeer is de

			uitvoerbaarheid afhankelijk van externe bevoegdheden, regelgeving en samenwerking met gebiedspartners.
Klimaat en duurzaamheid	Werk vóór medio 2027 een nieuw programma duurzaamheid uit met daarin een uitvoeringsagenda duurzaamheid waarin naast de bestaande doelen wijkgerichte verduurzamingsaanpakken, inclusief klimaatkaarten voor alle wijken zijn opgenomen en een concrete uitwerking voor ondersteuning voor inwoners, niet onder dwang van het gas af. Maak klimaatadaptatie als standaard onderdeel van gebiedsontwikkeling. Maak de consequenties van het aansluiten bij het 'schone lucht akkoord inzichtelijk en maak circulariteit vast onderdeel van het beleid in de ruime zin van het woord. Hanteer meetbare CO2- en energiedoelen en benut mogelijkheden voor het energieneutraal maken van (gemeentelijke) gebouwen. Betrek bij de lokale aanpak van de netcongestie de volgende zaken: ○ Pilot buurtbatterij om de energietransitie te bevorderen; ○ Mogelijkheden voor het slim gebruik maken van overcapaciteit overdag; ○ Een verkenning naar de mogelijkheden van kleinschalige kernenergie Betrek bij de lokale aanpak van de netcongestie de volgende zaken: ○ Een pilot voor kleinschalige energiesystemen; ○ Een onderzoek naar een biocentrale in het buitengebied; De lokale aanpak van de netcongestie in te brengen als onderdeel van de Regionale Energie Strategie 2.0	Reeds in uitvoering Uitvoerbaar binnen budget Aanvullende middelen nodig Aanvullende middelen nodig Uitvoerbaar binnen budget Reeds in uitvoering	Het programma Duurzaamheid en de bijbehorende uitvoeringsagenda zijn al in voorbereiding. Daarin wordt gewerkt aan wijkgerichte verduurzaming, het warmteprogramma, ondersteuning via het energieloket, energiearmoede, klimaatadaptatie en circulariteit. De aanvullende accenten uit het raadsprogramma kunnen in deze lopende actualisatie worden gewogen en gefaseerd. Klimaatadaptatie wordt betrokken bij rioolvervanging, waterbeheer, vergroening en gebiedsontwikkeling. Het in beeld brengen van de gevolgen van deelname aan het Schone Lucht Akkoord en de beleidsmatige borging van circulariteit kan binnen het programma Duurzaamheid in 2027. De kosten voor de eventuele uitvoeringsmaatregelen die daaruit volgen moeten vervolgens afzonderlijk worden berekend en geprioriteerd. Voor meetbare CO2- en energiedoelen kan worden aangesloten bij de regionale klimaatmonitor, hier zijn kosten aan verbonden. Het energieneutraal maken van gemeentelijke gebouwen vraagt onderzoek per gebouw, een uitvoeringsplan en investeringen in isolatie, installaties en opwek. Voor deze uitwerking en uitvoering zijn aanvullende middelen en financiële besluitvorming nodig. Een buurtbatterij, slim gebruik van overcapaciteit en een verkenning van kleinschalige kernenergie vragen specialistische onderzoeken, samenwerking met netbeheerder en regio en mogelijk aanzienlijke investeringen. De haalbaarheid is bovendien afhankelijk van externe regelgeving en ontwikkelingen op de energiemarkt. Daarom zijn aanvullende middelen nodig voor onderzoek, voorbereiding en eventuele pilots. In de begroting wordt het vraagstuk t.a.v. de netcongestie onderdeel van de opgave energietransitie. De mogelijkheden voor kleinschalige energiesystemen en een biocentrale kunnen beleidsmatig in 2027 worden verkend binnen het programma Duurzaamheid en de bestaande inzet op energiehubbs en netcongestie. Daarbij worden kansrijke toepassingen, partners en randvoorwaarden in kaart gebracht. Een eventueel realisatiebesluit wordt pas genomen nadat haalbaarheid, dekking en bevoegdheden duidelijk zijn. Geldrop-Mierlo neemt al deel aan de regionale samenwerking rond energietransitie en de Regionale Energiestrategie. Netcongestie,

			duurzame opwek en het benutten van bovenlokale warmtebronnen zijn hierin bestaande inzetlijnen. De lokale aanpak kan daardoor worden ingebracht in de voorbereiding van de RES 2.0.
	Werk uiterlijk in 2027 een visie circulariteit uit waarbij mogelijkheden voor hergebruik van grondstoffen in kaart zijn gebracht en circulariteit structureel onderdeel is van gemeentelijk beleid, zowel bij eigen beleid als bij inkoop.	Uitvoerbaar binnen budget	Circulariteit is al onderdeel van het programma Duurzaamheid en van maatschappelijk verantwoord inkopen. In 2027 word gestart met het werken vanuit het nieuwe actieplan circulariteit aan de grootste kansen voor inwoners, bedrijven en de gemeentelijke organisatie.
	Heldere uitleg over het scheiden van afval aan inwoners wordt gegeven en hoe gehandhaafd kan worden op illegale bijzet;	Reeds in uitvoering	Deze opdracht wordt opgepakt als onderdeel van thema Sterke wijken. Communicatie over afvalscheiding en de aanpak van illegale bijplaatsingen kunnen daarin worden verbonden aan wijkgerichte uitvoering, toezicht en handhaving. Daarmee wordt aangesloten bij bestaande uitvoerings- en communicatiekanalen.
	Mogelijkheden voor het ondersteunen van circulair bouwen in kaart gebracht worden.	Uitvoerbaar binnen budget	De mogelijkheden voor circulair kunnen binnen het programma Duurzaamheid worden uitgewerkt. Daarbij kan worden aangesloten bij de regionale verkenning van duurzame nieuwbouwrichtlijnen, de evaluatie van de GPR-methodiek en de bestaande inzet op schoon en emissieloos bouwen en maatschappelijk verantwoord inkopen.

Toekomstbestendig Geldrop-Mierlo

Opgave Wonen	Presenteer uiterlijk in het vierde kwartaal van 2026 een integrale woonagenda waarin de woningbouwprogrammering, het in balans brengen van een goede mix van woningen (schuifplaat) en de mogelijkheden voor het voorrang geven aan mensen met een sociaal of economische binding zijn opgenomen.	Uitvoerbaar binnen budget	De eind juni 2026 vastgestelde Wet versterking regie volkshuisvesting vereist dat gemeenten vóór 1 juli 2027 een nieuw Volkshuisvestingsprogramma (VHP) vaststellen. In dit VHP worden de woningbouwprogrammering, de gewenste woningmix en de schuifplaat samengebracht. Ook worden de juridische en regionale voorwaarden voor voorrang op basis van sociale of economische binding betrokken.
	Presenteer uiterlijk in het vierde kwartaal van 2026 een integrale woonagenda waarin doelen voor levensloopbestendig wonen, afspraken met corporaties, doelstellingen voor leefbaarheid en voorzieningen en mogelijkheden voor sociale interactie bij inrichting van de wijk zijn opgenomen.	Uitvoerbaar binnen budget	Doelen voor levensloopbestendig wonen, leefbaarheid en voorzieningen zijn al onderdeel van de woonopgave. De gemeente werkt onder meer aan geclusterde woonvormen, nultredenwoningen, zorggeschikte woningen en prestatieafspraken met corporaties. Deze onderwerpen en sociale interactie in de wijk kunnen in het volkshuisvestingsprogramma integraal worden vastgelegd.
	Werk de sterke ambitie voor meer uitbesteding van woningbouwprojecten uit.	Uitvoerbaar binnen budget	De inzet van externe partijen kan als uitvoeringsprincipe worden uitgewerkt binnen de projectaanpak voor woningbouw en het volkshuisvestingsprogramma. Per project wordt bepaald welke werkzaamheden doelmatig kunnen worden uitbesteed en welke gemeentelijke regie nodig blijft. De uitwerking van dit principe vraagt op zichzelf geen aanvullende middelen.

	Geef vorm aan creatieve oplossing: woonoplossingen op eigen grond.	Uitvoerbaar binnen budget	Woonoplossingen op eigen grond kunnen worden betrokken bij de regels voor het beter benutten van de bestaande woningvoorraad en de actualisatie van het omgevingsplan. Binnen die trajecten kan worden bepaald onder welke ruimtelijke en volkshuisvestelijke voorwaarden initiatieven mogelijk zijn. De beleidsmatige uitwerking kan binnen de bestaande woonopgave plaatsvinden.
	Geef vorm aan creatieve oplossing: woon-zorg oplossingen (zoals Knarrenhofjes).	Uitvoerbaar binnen budget	Woon-zorgoplossingen sluiten aan bij de bestaande inzet op geclusterde woonvormen, nultredenwoningen en zorggeschikte woningen. Voor verschillende locaties worden al voorbereidingen getroffen. De gewenste vormen en locaties kunnen verder worden uitgewerkt binnen het volkshuisvestingsprogramma en de prestatieafspraken met corporaties in de volgende actualisatie.
	Geef vorm aan creatieve oplossing: woningsplitsing, kavelsplitsing en optoppen van woningen.	Reeds in uitvoering	Aan het beter benutten van de bestaande woningvoorraad wordt al gewerkt. In het volkshuisvestingsprogramma en de regels bij het omgevingsplan worden mogelijkheden voor woningsplitsing, kavelsplitsing en optoppen betrokken.
	Een jaarlijkse monitoring en rapportage van doelen op het gebied van woningbouw en woonbehoefte.	Reeds in uitvoering	De woningbouwprogrammering en woonbehoefte worden al gevolgd via het woningbouwprogramma, regionale afspraken en de P&C-cyclus. Het volkshuisvestingsprogramma voegt hier doelen voor doelgroepen, betaalbaarheid, woningmix en doorstroming aan toe. Op basis daarvan kan jaarlijks over voortgang en afwijkingen worden gerapporteerd.
Economie	Werk vóór eind 2026 een kader economische kracht uit waarin onder andere de vertaling en realisatie van de regionale visie werklocaties naar de gemeente is opgenomen.	Reeds in uitvoering	De opgave bedrijventerreinen wordt gefaseerd uitgevoerd en sluit aan bij de regionale visie op werklocaties. In 2027 worden per bedrijventerrein kansen en knelpunten voor ruimtegebruik, transformatie, vergroening, mobiliteit en veiligheid in beeld gebracht. Deze uitwerking vormt bouwstof voor het thema Economische Kracht.
	Werk vóór eind 2026 een kader economische kracht uit waarin een voorstel voor een ondernemersfonds is opgenomen.	Reeds in uitvoering	Aan de inrichting van een ondernemersfonds (Stadteland Initiatievenfonds) wordt al gewerkt met ondernemersverenigingen en maatschappelijke partners.
	Werk vóór eind 2026 een kader economische kracht uit waarin afwegingen voor de economische ontwikkeling die past bij schaal en identiteit van onze zijn gemeente.	Reeds in uitvoering	In de doelstellingen van het thema economische kracht is de huidige inzet op het behouden van bestaande ruimte voor ondernemen, het zoeken naar de plekken waar nieuwe kansen mogelijk zijn en het faciliteren van ondernemers onderbelicht, dit wordt in de begroting 2027 explicieter opgenomen. De afwegingen worden gekoppeld aan de schaal, beschikbare ruimte, leefbaarheid en de identiteit van Geldrop-Mierlo.

Centrumontwikkeling	Voeg voor het einde van 2026 alle deelplannen met betrekking tot het centrum van Mierlo samen tot een integrale centrumvisie Mierlo met daarin een economische en ruimtelijke ontwikkelrichting inclusief de herontwikkeling van huidige gebouw van de dienst Dommelvallei.	Reeds in uitvoering	De voorbereiding loopt binnen de opgave Centrum Mierlo en de herontwikkeling van Dorpsstraat 210. Bestaande beleidskaders en deelplannen worden samengebracht en aangevuld met de ruimtelijke en maatschappelijke opgaven voor het centrum. Zo kan een integrale ontwikkelrichting worden opgesteld zonder lopende projecten onnodig te vertragen.
	Actualiseer uiterlijk halverwege 2027 de integrale centrumvisie Geldrop met daarin opgenomen een economische en ruimtelijke ontwikkelrichting.	Reeds in uitvoering	De actualisatie is al gekoppeld aan de opgave Centrum Geldrop. In 2027 worden de ontwikkelingen rond Bezorgershof, Marktplaats, de postkantoorlocatie, parkeren en vergroening in samenhang gebracht. Deze lopende trajecten vormen de inhoudelijke basis voor een geactualiseerde economische en ruimtelijke ontwikkelrichting.
	Doe vanuit de integrale centrumvisie voorstellen voor bereikbaarheid en verblijfskwaliteit voor Geldrop en Mierlo.	Uitvoerbaar binnen budget	Bereikbaarheid en verblijfskwaliteit kunnen binnen de beide centrumvisies worden uitgewerkt. Voor Geldrop zijn parkeren, verkeersstromen, vergroening en autoluwe inrichting al onderdeel van de lopende opgave; voor Mierlo worden onder meer parkeren, groen en verblijfskwaliteit in samenhang gezien
	Doe vanuit de integrale centrumvisie voorstellen voor samenwerking met ondernemers, vastgoedeigenaren en sociaal-maatschappelijke partners in Geldrop en Mierlo.	Reeds in uitvoering	Er wordt toegewerkt naar een samenwerking met ondernemers, vastgoedeigenaren, inwoners en maatschappelijke partners ter versteviging van de centrum- en gebiedsontwikkelingen. Voor Mierlo wordt de bestaande samenwerking benut bij het bepalen van de centrumopgave en voor Geldrop bij de lopende ontwikkellocaties en de economische positionering.
	Werk vanuit de integrale centrumvisie aan uitvoeringsmaatregelen en investeringsvoorstellen en mogelijkheden van horeca- en winkelaanbod in Geldrop en Mierlo.	Uitvoerbaar binnen budget	De centrumopgave bevatten een samenhangend overzicht van uitvoeringsmaatregelen, investeringsvoorstellen en kansen voor horeca en detailhandel. Voor Geldrop wordt aangesloten bij de lopende locaties en het compactere kernwinkelgebied; voor Mierlo kan dit worden meegenomen bij de te bepalen centrumopgave. Op dit moment wordt op verzoek van de raad ook gewerkt aan de lokale detailhandelsvisie, reclame- en terrassenbeleid.
Verkeer en mobiliteit	Werk een meerjarig mobiliteitsprogramma uit met monitoring van verkeersdruk,	Aanvullende middelen nodig	Een meerjarig mobiliteitsprogramma met structurele monitoring vraagt aanvullende verkeersdata, analysecapaciteit en programmatische regie. De huidige portefeuille en beschikbare capaciteit zijn onvoldoende om alle mobiliteitsopgaven tegelijk uit te werken. Aanvullende middelen zijn nodig om prioriteiten, monitoring en uitvoeringsmaatregelen in samenhang te organiseren.
	Stel maatregelen voor ter verbetering van de bereikbaarheid van station en ziekenhuis vanuit zowel Mierlo als Geldrop.	Uitvoerbaar binnen budget	De bereikbaarheid van station en ziekenhuis kan worden uitgewerkt binnen de Lokale Bereikbaarheidsagenda en de lopende samenwerking met vervoerders, MRE en provincie. Daarbij kunnen

			bestaande en geplande fiets-, OV- en weginfrastructuur en de verbindingen vanuit beide kernen in samenhang worden beoordeeld.
	Stimuleer het gebruik van de fiets, OV en deelmobiliteit, en voer een blijvende lobby voor de verbreding van de A67,	Reeds in uitvoering	Aan deze opdracht wordt al uitvoering gegeven via verbeteringen aan fietsverbindingen, HOV- en businfrastructuur en kleinschalige pilots met deelmobiliteit. De gemeente werkt hiervoor samen met provincie, MRE, Brainport Bereikbaar en buurgemeenten. Ook regionale bereikbaarheidsvraagstukken, waaronder de A67, worden in deze samenwerkingsverbanden blijvend geagendeerd.
	Werk in het mobiliteitsprogramma de ontsluiting van Luchen en Hulst uit en doe onderzoek naar deelmobiliteit in beide kernen.	Aanvullende middelen nodig	De ontsluiting van Luchen en Hulst vragen verkeerskundige studies, participatie en afstemming met woningbouw- en gebiedsontwikkelingen. Maatregelen kunnen bovendien investeringen in infrastructuur vergen. Ook het onderzoek naar deelmobiliteit vereist aanvullende middelen en capaciteit.
	Werk in het mobiliteitsprogramma mogelijkheden uit voor laadinfrastructuur standaard opnemen in woningbouwplannen	Aanvullende middelen nodig	Het standaard meenemen van laadinfrastructuur in woningbouwplannen vraagt beleidsmatige uitwerking, netcapaciteitsonderzoek en afspraken met ontwikkelaars en netbeheerder. De vertaling naar concrete planregels en een dekkend netwerk kan daarnaast uitvoerings- en investeringsgevolgen hebben. Hiervoor zijn aanvullende middelen en capaciteit nodig.
	Werk in het mobiliteitsprogramma maatregelen uit ter verbetering van prioritaire schoolroutes en verkeersknelpunten, tegen sluipverkeer en verkeersonveiligheid en maak een integrale koppeling met woningbouw en gebiedsontwikkeling.	Uitvoerbaar binnen budget	Verkeersveiligheid, schoolroutes, fietsroutes en de koppeling met woningbouw zijn al onderdeel van de Lokale Bereikbaarheidsagenda en lopende projecten. In 2027 wordt onder meer gewerkt aan een langzaamverkeersplan, maatregelen in woonstraten en het beheersen van verkeersdruk door de woningbouwimpuls. Deze lijnen kunnen in het programma worden samengebracht en geprioriteerd.
Veiligheid en maatschappelijke weerbaarheid	Werk vóór medio 2027 aanvullingen uit op de programma's maatschappelijke weerbaarheid en veiligheid uit waarin - Samenwerking tussen veiligheid, zorg en onderwijs wordt versterkt; - Aandacht bestaat voor digitale veiligheid en ondermijning; - Maatregelen voor preventie worden uitgewerkt, met nadruk op oefeningen en het vergroten van bewustwording bij inwoners; - Jaarlijkse rapportage over veiligheidsontwikkelingen plaatsvindt. - Aandacht wordt besteed aan veiligheid zowel op straat als achter de deur, met specifieke aandacht voor de veiligheid van vrouwen.	Reeds in uitvoering	Aan veiligheid wordt al gewerkt via het Integraal Veiligheidsplan, de Veiligheidsmonitor, de aanpak van ondermijning en voorlichting over digitale veiligheid. Daarnaast wordt toegewerkt naar een compacte aanpak maatschappelijke weerbaarheid met pijlers, eigenaarschap, benodigde capaciteit, financiële gevolgen, planning en de relatie met veiligheid, sociaal domein, organisatie en Dienst Dommelvallei. Alleen onderdelen waarvan scope, dekking en uitvoeringskracht duidelijk zijn, kunnen realistisch in de begroting landen; dit wordt in de loop van 2027 duidelijk.

Organisatie en dienstverlening

Dienstverlening	Werk uiterlijk in 2027 een (verbeter)programma dienstverlening uit met servicenormen (smart geformuleerde prestatie indicatoren) voor bereikbaarheid en dienstverlening en voer een 0-meting uit. Neem hierin de Net Promotor Score mee.	Aanvullende middelen nodig	Het dienstverleningsconcept en het uitvoeringsplan bieden een inhoudelijke basis voor het verbeterprogramma. Het vaststellen van SMART-servicenormen en KPI's is al voorzien, maar een nulmeting, de Net Promotor Score en structurele meting en rapportage vragen aanvullende onderzoeks- en analysecapaciteit en kunnen externe kosten meebrengen. Hiervoor zijn aanvullende middelen nodig.
	Verbetering van digitale toegankelijkheid, behoud van fysieke ondersteuning en analoge communicatie en uitvoeren van periodieke inwonerstevredenheidsmetingen, maak duidelijk hoe deze plaats vinden.	Uitvoerbaar binnen budget	Digitale toegankelijkheid, fysieke ondersteuning en begrijpelijke analoge communicatie zijn al uitgangspunten van het dienstverleningsconcept. Komend jaar wordt een vernieuwde toegankelijke website ingevoerd en worden knelpunten in digitale zelfservice onderzocht, terwijl passende ondersteuning beschikbaar blijft. Bestaande klantfeedback en cliëntervaringsonderzoeken kunnen worden benut voor periodieke verbetering.
	Werk er naar toe dat alle inwonersgerichte gemeentelijke communicatie helder en duidelijk is, op maximaal B1-niveau.	Uitvoerbaar binnen budget	Begrijpelijke communicatie is al onderdeel van de dienstverlening en de nieuwe huis- en schrijfstijl. In 2027 worden per team de tien meest gebruikte standaardbrieven aangepast. B1 wordt daarbij de norm voor inwonersgerichte communicatie, met ruimte voor juridische of technische teksten waarvoor een ander taalniveau noodzakelijk is.
	Stel een strategisch communicatieplan op.	Aanvullende middelen nodig	Een organisatiebreed strategisch communicatieplan is nog niet als afzonderlijke uitvoeringslijn uitgewerkt. Het opstellen en uitvoeren ervan vraagt regie, capaciteit, analyse van doelgroepen en kan aanvullende middelen voor kanalen en campagnes vergen. Daarom wordt deze opdracht betrokken bij de financiële en capacitaire afweging in het begrotingsproces.
Digitalisering	Werk vóór eind 2027 een visie en uitvoeringsprogramma digitalisering uit waarin digitale inclusie en toegankelijkheid centraal staan en de informatiepositie van organisatie en gemeenteraad wordt versterkt.	Uitvoerbaar binnen budget	De visie kan worden uitgewerkt binnen de nieuwe gezamenlijke opgave Digitale transformatie, data en informatiepositie. Daarbij werken Geldrop-Mierlo, Dienst Dommelvallei en de andere deelnemende gemeenten aan een toekomstbeeld en routekaart voor informatievoorziening, dienstverlening en bestuurlijke sturing. Digitale inclusie en toegankelijkheid worden daarin als uitgangspunt opgenomen.
	Werk vóór eind 2027 een visie en uitvoeringsprogramma digitalisering uit waarin de digitale dienstverlening verder wordt	Aanvullende middelen nodig	Doorgroei naar volwassenheidsniveau 3 vraagt meer dan beleidsvorming: processen, governance, systemen, informatiebeveiliging en structurele capaciteit moeten aantoonbaar op niveau worden

	verbeterd en wordt toegewerkt naar volwassenheidsniveau 3 conform relevante wet- en regelgeving.		gebracht. De haalbaarheid moet bovendien Dommelvallei-breed en aan de hand van een duidelijk volwassenheidsmodel worden bepaald, hiertoe loopt een bestuursopdracht waarvan de uitkomst inzicht zal geven in de benodigde aanvullende investeringen en uitvoeringscapaciteit.
	Rapporteer jaarlijks aan de raad over voortgang en maatschappelijke effecten.	Aanvullende middelen nodig	Een jaarlijkse rapportage over voortgang én maatschappelijke effecten vraagt een structurele monitoringssystematiek, uniforme indicatoren, betrouwbare data en capaciteit voor analyse en duiding. Deze informatiepositie wordt de komende jaren nog opgebouwd binnen de gezamenlijke digitale opgave. Voor de gevraagde jaarlijkse rapportage zijn daarom aanvullende middelen nodig.
Datagedreven werken	Werk vóór eind 2027 kaders uit voor datagedreven werken waarin: - Heldere richtlijnen voor verantwoord datagebruik worden vastgesteld; - Privacy en gegevensbescherming zijn geborgd; - Datakwaliteit, governance en transparantie worden versterkt; - Wordt toegewerkt naar conformiteit met relevante wet- en regelgeving; - De raad beter wordt ondersteund met betrouwbare sturings- en verantwoordingsinformatie; - Planmatige aandacht voor een optimale veiligheid voor de digitale systemen van de gemeente en Dienst Dommelvallei.	Uitvoerbaar binnen budget	Datagedreven werken wordt ondergebracht in de gezamenlijke opgave Digitale transformatie, data en informatiepositie. Een Dommelvallei-brede datavisie wordt gevolgd door een datastrategie en uitvoeringsplan in 2027/2028. Richtlijnen voor datagebruik, privacy, governance, kwaliteit en bestuurlijke informatie kunnen in deze bestaande beleidsontwikkeling worden opgenomen.
Richtlijnen gebruik AI	Werk vóór eind 2027 een beleidskader en uitvoeringsprogramma AI uit waarin: - Kaders voor verantwoord gebruik van 'gesloten' AI worden vastgesteld; - Aandacht bestaat voor informatiebeveiliging en digitale weerbaarheid; - Wordt toegewerkt naar conformiteit met relevante wet- en regelgeving; - Waarbij bij gebruik maken van AI de eis is dat een mens de vraag stelt, de machine (AI) antwoorden geeft, en dat een mens deze antwoorden beoordeelt en toetst op realiteitsgehalte/zinvolheid (mens-machine-mens).	Uitvoerbaar binnen budget	AI-beleid is in ontwikkeling binnen de Dommelvallei-samenwerking. Voor 2027 zijn een gezamenlijke AI-werkgroep, implementatie van het beleid en voorbereiding van een uitvoeringsprogramma voorzien. Uitgangspunten voor menselijke beoordeling, informatiebeveiliging, ethiek en naleving van wet- en regelgeving kunnen daarin worden vastgelegd.

Participatie	Werk uiterlijk in 2026 een nieuw participatiekader uit waarin is opgenomen: - Geldende uitgangspunten en eisen voor participatie worden vastgelegd en uitgevoerd volgens de participatieladder; - Geldende uitgangspunten over communicatie zijn opgenomen; - Afspraken over terugkoppeling en mate van invloed; - Evaluatie en monitoring structureel zal plaatsvinden; - Uitgewerkte participatie-eisen voor ruimtelijke en maatschappelijke ontwikkelingen; - Hoe participatie wordt gekoppeld aan wijkgericht en gebiedsgericht werken; - Wat de ingang is waar inwoners eigen initiatieven kunnen neerleggen en hoe zij hierbij eventueel ambtelijke ondersteuning kunnen krijgen; - Participatie vraagt duidelijke verwachtingen, transparantie en goede terugkoppeling.	Uitvoerbaar binnen budget	De participatieverordening en de bijbehorende werkwijze worden geactualiseerd. De genoemde uitgangspunten over participatieniveaus, terugkoppeling, monitoring, ruimtelijke ontwikkelingen, inwonersinitiatieven en de koppeling met wijkgericht werken kunnen daarin en in de organisatorische handreiking worden verwerkt.
	De mogelijkheid om in deze bestuursperiode een raadgevend referendum te organiseren;	Aanvullende middelen nodig	Een raadgevend referendum vraagt een afzonderlijke juridische en organisatorische uitwerking, waaronder criteria voor inzet, procedure, communicatie, uitvoering en evaluatie. Ook de feitelijke organisatie van een referendum brengt kosten en capaciteitsbeslag met zich mee. Daarom zijn aanvullende middelen en een expliciete bestuurlijke keuze nodig.
Financiën			
Financiën	Het college krijgt de opdracht om voor 2027 een sluitende begroting te presenteren.	<i>Integrale afweging in tweestaps begrotings proces.</i>	
Regionale samenwerking			
Regionale samenwerking	Werk uiterlijk in het tweede kwartaal van 2027 een strategische regionale agenda Geldrop-Mierlo uit waarin de positionering van Geldrop-Mierlo (en de lokale belangen) binnen Brainport wordt uitgewerkt	Aanvullende middelen nodig	Geldrop-Mierlo participeert al in Brainport, MRE, SGE en andere regionale verbanden, maar een eigen strategische regionale agenda vraagt aanvullende capaciteit voor prioritering, belangenbehartiging en bestuurlijk-ambtelijke coördinatie.

	Voor alle gemeenschappelijke regelingen in beeld is wat de gevolgen (financieel en op uitvoering) zijn van de schaalsprong voor de gemeenschappelijke regeling en de gemeente.	Uitvoerbaar binnen budget	Het voor alle gemeenschappelijke regelingen in beeld brengen van de financiële en uitvoeringsgevolgen van de schaalsprong is omvangrijk en mede afhankelijk van informatie en planning van de regelingen zelf. Dit is gefaseerd inpasbaar voor de accounthouders van de gemeenschappelijke regelingen.
--	--	---------------------------	--